

keresztstárnyra, melyről édes anyja vagy kis testvére neve tekint reá.

Az öregebbek a „*proceszsióval*” jönnek, a szomorú halotti menettel, hol mindenki a szívében viszi a koporsót. A fájdalom még visszaszorul a szívébe, csak az arcvonások komolysága és a szomorú halotti ének árulja el, hogy ma a siralom ünnepe van.

A magyar sajátsága, hogy még a fájdalom kitörésének is sorát tudja várni, s a ki egy falusi temetést végig nézett, meggyőződhetett arról, hogy a nép vissza bírja nagy fájdalmát tartani, míg a bucsuztatóban reá nem kerül a sor.

A mindenszenteki gyász-menet élőpélda erre; mindenki tudja, hogy a szent beszédet a nagy kereszt alatt végig illik hallgatni annak, a kinek megsírni va ő vesztesége van; mert abból a beszédből meg lehet tanulni, hogy a fájdalomnak is van balzsama: a hit; és a halálnak is van orvossága, a veszteségnek kárpótlása — a föltámadás.

És erre a tanításra szüksége van annak, a kinek van kit várni a föltámadás legnagyobb napján.

Mikor a szent beszéd elhangzott, fölkeresi mindegyik a maga drága halmát; ezer és ezer kis gyertya nagy hamut eresztve lobog föl a sirhanatokon s a megemlékezés mint repkény borul az egy évig elfeledett, egy év óta nem látott kis keresztre.

A fájdalomigaz jaijai bátran leb-
benhetnek el a
nyomott lélekről
és a könnyecpek
szabadon omolhat-
nak, nincs már ki-
váncsi, a ki csak
nézni jött, min-
denkinek megvan
a saját búja, a mit
elpataszoljon.

A siralom völ-
gye az, minden
kínával, jajszáva-
val, keserveivel.
Azt mondják, az
igaz fájdalom né-
ma; de ki meri
mondani, hogy a
jajszó nem igazi
fájdalom kitörése.
Az igaz érzés nem
kendőzheti magát,
az igaz fájdalom
kitörése öntudat-
lan s a ki azt is-
merni akarja, ke-
resse föl a falusi
temetőt minden-
szentek délután-
ján.

A kinek nincs
kit siratnia, meg
nem foghatná,
hogy nem zavarja
egyiknek jajszáva
a másiknak han-
gos zokogását; de a kinek van sirni valója, az
nagyon jól tudja, mennyi fájdalom elfér egymás
mellett a nélkül, hogy egy a máséról tudna valami.

Mikor a gyertyák elégnék, már a szív sebe
enyhülni kezd; az imádság és a fájdalom kitörése
megkönnyíti a nyomott lelket, s a szent beszéd szent
igéje a veszteség fölött a föltámadás reményével
megnyugtatja a szívet s mire a pislogó gyertyács-
kák utolsója is kialszik s az égboltozaton a csil-
lagok ezrei azok viszfényeképek kigyulad: már ismét
néptelen lesz a temető, csak egy-egy kínos sóhaj
kel ki a nehéz hantok közül, az ott maradt édes
anya bucsúja a távozó árvától.

Otthon a fájdalom már enyhültebb; esti ha-
rangszóra az egész család kis gyertyákat gyújt s
a mellett imádkozik az elhunyt kedves lelkeért,
mert meg van írva, hogy „szent és üdvösséges a
megholtakért imádkozni.” Egy óra hosszáig zug-
nak a harangok, még ez az egy óra a halottaké, a
fájdalomé, az emlékezeté.

A kis gyertyák égnek nagy csöndben, olykor-
olykor serezen az egyiké vagy másiké egy nagyot,
a kit az imádkozók közül átlépett a halál, s a
kinek kis gyertyája leghamarább elalszik, az a
többi előtt fog meghalni. Legalább ez oly néphit,
a mit el nem mulasztanak egyetlen mindenszentek
estéjén figyelemmel kísérni.

A kit a véletlen ilykép elsőnek szemelt, buz-
góbban kezd imádkozni s jobban viseli magát,

mint különben — míg el nem felejtí a sorsot,
mely reá vár, valamint elfeledi az emlékezet napját
is, míg az évfordulat megint eszébe nem juttatja
a midőn jól vigyáz rá, hogy gyertyája a legna-
gyobb legyen s utolsóinak gyújtja meg, s így sike-
rűla véletlent kijátszania, mely most első áldozatul
egy — másikat kénytelen találni...

A kiknek van kiért sirniok, adjon nekik szívük
sebére balzsamot a megemlékezés és nyugalmat
lelküknek a — föltámadás reménye.

Varga János.

A monsummanói gyógybarlang Olasz- országban.

Az Apennin hegység legszebb táján, a Nie-
vole folyócska völgyében Pistoja mellett, a szen-
vedő emberi égnék 1849 óta új menhely nyílt
meg, melynek gyógyhatásai oly sikereseknek
bizonyultak be, hogy mindazok, a kik valaha e
gyógyhelyen megfordultak, Európa leghíresebb
gyógyfürdői mellé helyezik azt. Ugyanis az emli-
tett évben Domenico Giusti lovagot (a híres olasz
költőnek Giuseppe Giustinak atyját,) arról érte-
sítették, hogy egy mészkőbányában, mely az ő
tulajdona volt, ama hogy lábainál, melyet a

párisi vegyész, ki a barlang vizét szintén meg-
vizsgálta, azt jövendőlte, hogy a monsummanói
barlang rövid idő múlva egyike lesz Európa leg-
szebb és legpompásabb meleg fürdőinek. Az
utóbbi évekig csak beavatottak bírtak tudomás-
sal e jótékony gyógyhely létezéséről. Csak mióta
Garibaldi 1867-ben és Kossuth 1870-ben oly sze-
rencsés gyógyulást nyertek ott és nagy neveik
fénye által a világ figyelmét az Apennin-hegység
egyik félre eső zugában rejtőzködő szerény vá-
roska felé terelték, csak azóta özönlik ide a tou-
risták és szenvedő betegek áramlata és az egyetlen
sor, melylyel most még az utazási kézikönyvek a
Nievole gazdag völgyében fekvő Monsummanóról
és meleg fürdőiről megemlékeznek, ma-holnap
egész oldallá fog növekedni.

A tulajdonos, emberbaráti önzéstelenséggel
ingyen engedte át a barlangot a szenvedő embe-
riség használatára. A fürdőt egyelőre kisebb
mértvben rendezték be, de azért ellátták minden
szükséggel, csak épen a fényűzés hiányzik ott.
E hiánynak és a hírlapok útján való hirdetések
elmulasztásának tulajdonítható, hogy e gyógy-
fürdőt, melynek oly nagy jövője van, s mely
előbb-utóbb világfürdővé fogja kinőni magát,
maguk az olaszok is oly sokáig nem ismerték.

A betegségek, melyek ellen a monsummanói
barlang meleg levegője nyugodt és nagy mérték-
ben való beléleg-
zés által sikeresen
használható, a kö-
vetkezők: általá-
nos és helyi kösz-
vény, idült rheu-
matismus, asz-
kor, hideglelés,
kövérség, nemi
betegségek, idült
katharus, jod-,
ólm- és higany-
használat által
megromlott vér,
kezdődő termé-
ketlenség s áta-
lában mindenféle
vér- vagy nedv-
romlásból száma-
zó betegségek stb.

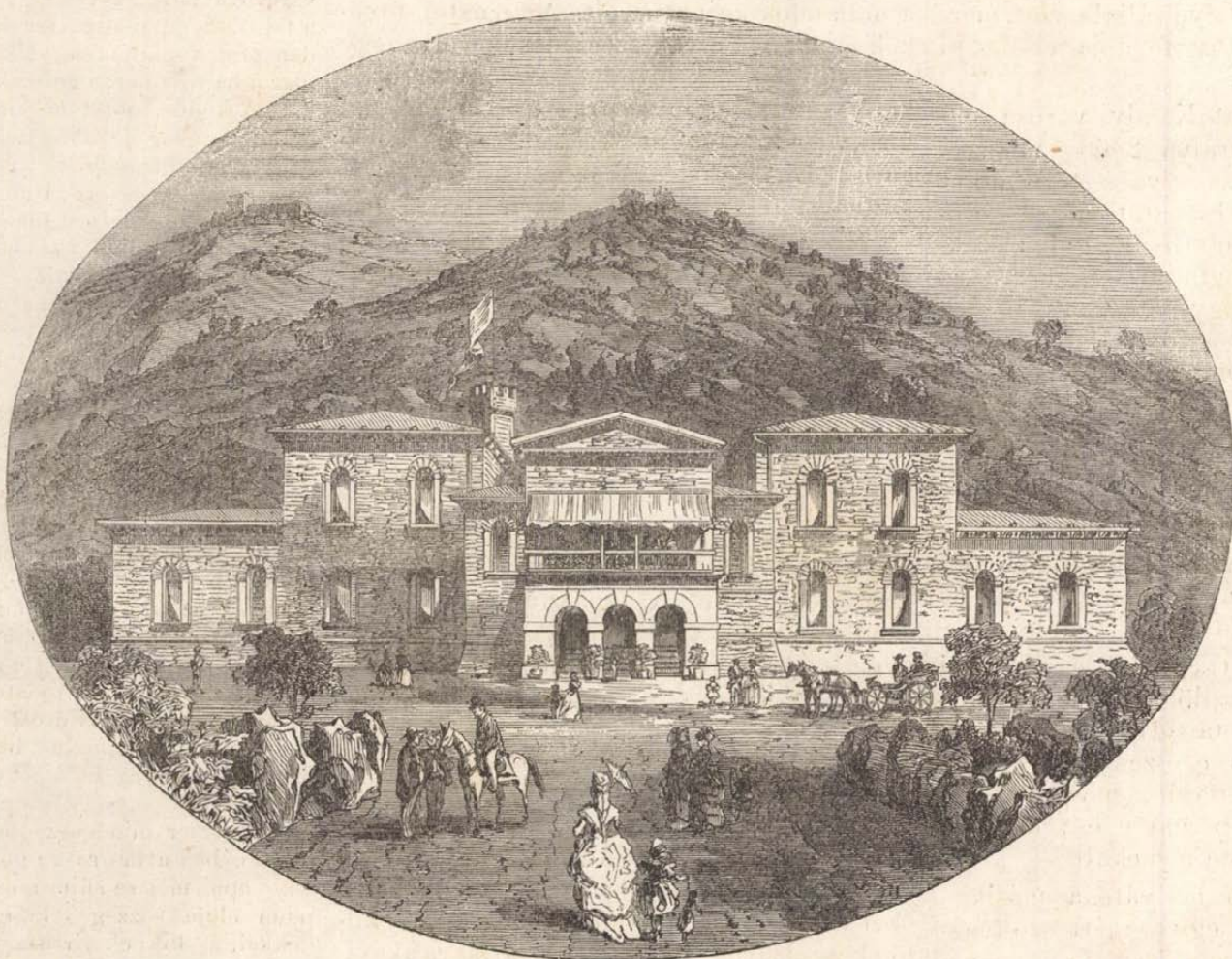
A tapasztalt
dr. Turchetti für-
dőorvosítéletesze-
rint, a ki e fürdő
hatását a hely szí-
nén már negyed-
század óta tanul-
mányozza, a bar-
lang levegője há-
romféle tényező
által hat legfőké-
pen: 1) Alkalikus
(lugsós), a vérnek
élességét neutra-
lizáló részecskék
belehellése által;
2) a megromlott
nedveknek bő és
erőteljesizzadások

utján való kiűzése, s végre 3) az idegrendszer vil-
lanydelejes fölélnkítése által. E tekintetben Mon-
summano még eddig páratlan gyógyhely Európá-
ban. A fürdő fekvése igen szép, regényes; köze-
lében gyönyörű kertekkel borított halmok emel-
kednek és buja növényzet virul mindenfelé. A kis
völgy lakóinak szokásai és erkölcsi szelídek és
barátságosak, mint kellemes toskánai tájbeszé-
dők, az utak mintaszerűleg vannak tartva s az
élelmi szerek és lakások árát még nem csigázta
föl tulságosan az „auri sacra fames“ (az arany
utáni szent éhség).

S. L.

Képek az Alpok vidékéről.

Az Alpok, mint ama nagyszerű természeti
forradalmak emlékoszlopai, melyeknek földünk
jelenlegi alakját köszönheti, mint ama természeti
őserő működésének tanubizonyosságai, mely egy-
aránt uralkodik az évezredek viharai, a tengerek
hullámai s a természet összes erői fölött, méltán
megérdemlik azt a különös figyelmet, melylyel a
művelt világ tudósai azokat gondos tanulmányo-
zásuk tárgyává tették. Az Alpok világában min-
denütt, úgy a felhőkbe nyúló havasok tetején,
mint a mosolygó viránu mély völgyekben van
valami tiszteletgerjesztő, valami magasztos. A
jégmezők ezüst fényökkel, az óriási sziklaromok

Gyógyház a monsummanói barlang bejáratánál.

rómaiak Sommo Mane-nak nevezték, a miből az
olaszok Monsummanót csináltak, egy barlangot
fedeztek föl. Hogy e barlang belsejét megvizsgál-
hassák, az eredetileg igen szűk nyíláson át először
nehány gyermeket, azután több felnőtt egyént
küldöttek be, kiknek jelentései további kísérle-
tekre bitorították az illetőket. Később a föld tu-
lajdonosa maga is bement a barlangba két ismerőse
kíséretében s úgy találták, hogy a nyílás egy
természetes barlang belsejébe vezet, mely nedves,
lanyha léggel van tele, mely igen élvezhető, köny-
nyen beszívható, a lélegzést nagy mértékben előse-
geti s kellemes, jótékony enyhülést hagy maga
után. Továbbá azt a fölfedezést tették, hogy a
barlangban több, kiválóan méztartalmu víz által
képezett apró tavacska van s a legpompásabb kép-
zódésű stalaktitok és stalagmitok nagy mennyi-
ségben találhatók ott. Hogy e barlangban a levegő
minősége különböző betegségek gyógyítására igen
alkalmas leendő, a felől egy perczig sem lehetett
kétkelteni.

A tulajdonos mindenekelőtt a bejáratot szé-
lesítette ki s a barlang belsejében az ösvényeket
járható karba helyezteté, hogy a könnyű közleke-
dés lehetővé legyen s a vizezebb helyekre, melyek-
ken most hidak vezetnek át, több apró csolnakot
vitetett. Ezután a barlangban levő víz és levegő
vegybontását kísérlették meg, s az eredmény a
lehető legkedvezőbbnek mutatkozott. Grandeau